

1884-10-07

AUTHOR/KEY FIGURE

Carl Jacobsen

FACTS

Document type:
Newspaper article

Language:
Danish

Sender's location:
Copenhagen

Archive:
Det Kongelige Bibliotek, Mediastream

Topics:
Christiansborgs brand

TRANSCRIPTION

Vore brændte Relieffer

Det er naturligt, at man i den Sorg man føler under Ulykker, jerne vil forestille sig de mindst mørke Sider saa lyse som muligt for dog derved at have en vis Trøst. I dette som i de fleste Tilfælde er det dog bedst at komme Sandheden saa nær som muligt.

Det høres undertiden i disse Dage, og det er udtalt i Lørdags Aftes i et anset Blad, "at den danske Kunst lider ingen betydelig Ulykke ved Slottes Brand". Det er desværre ikke saa.

Danmark har i de store Relieffrisers Ødelæggelse lidt et uhyre Tab; der er saa meget smerteligere, som det aldrig fuldt ud vil kunne erstattes. Det var en af de Opgaver, Thorvaldsen løste, at han bragte Relieffet til en Fuldkommenhed, som kom Grækerne nær, og det er derfor ikke uden Grund, at i den europæiske Bevidsthed staar "Aleksanders Triumf" som hans berømteste Hovedværk.

Kristiansborgs Opbyggelse gav en Anledning til, at denne Art af Plastiken fik en blomstrende Udvikling hos os. Vore betydelige Kunstnere fra den Tid have skabt Relieffriser til Slottets Smykke, som hver for sig have sikret Kunstnerne et varigt Eftermæle og som alle tilsammen fylde et Blad i Plastikens Verdenshistorie, som intet andet Land — saavidt mig bekendt — har skrevet Mage til. Det var en sjælden Ære for vort Land, at vi kunne fremvise en Rækkefølge af 5 Led som:

Thorvaldsens Aleksandertog,
Bissens Bakkus og Ceres Frise,
Freunds Ragnaroks Frise,
Jerichaus Hektors og Ajas's Kamp og
Aleksanders og Roxsanes Bryllup.

Navnlig var den sidste i visse Partier saa skøn, saa beaandet og saa mesterlig udført, at den ligesom Aleksandertoget maa regnes til ikke blot Danmarks, men Europas ypperste Relieffer. Nu ligger de 4 af de 5 i Grus. Det saa smukt beskrevne Blad er brændt, og vi have netop kun saa Meget tilbage, at vi kunne se, hvor Meget vi have tabt. Det ligger nær at spørge:

Kunne vi lade udføre disse Friser igjen? og Er det værdt at gjøre det? Disse Spørgsmaal ville blive forskjellig besvarede, men Noget er dog givet.

Alexandertoget eksisterer i Museet, det vil være en Smagssag, om man vil nøjes med at besidde Thorvaldsens store Frise i Gibs.

Bakkus og Cérés

Til denne Frise existerer Kunstnerens originale Tegning samt et Fragment, der tilstrækkelig viser, hvorledes Behandlingen har været.

Freunds Ragnaroksfrise

Efter denne udført en fuldstændig Suite af Raderinger.

Jerichaus's Alexander og Roxanes Bryllup

Af denne Frise Existerer der et fortrinligt Fotografi (ved Hr. Budtz-Møller), som gjengiver alle Frisens Enkeltheder.

Disse Friser kunne altsaa alle reproduceres, Spørgsmaalet bliver da, hvor nær de Kunstnere, der eventuelt maatte være kaldede til at udføre dem, kunne komme deres Forbilleder.

Men er det nu rigtigt at gjøre disse Anstrengelser? Maa vore Kunstnere ikke hellere være sig selv og frembringe originale Arbejder fremfor at udføre Noget, som dog selv i allerheldigste Tilfælde kun er andenhaands Kunst? Det er igjennem den, vi kjende mange af den hellenske Kunsts Værker, baade af Maleri og Plastik. Naar man ikke kan faa det Allerbedste, maa man nøjes med det Næstbedste - det gjælder da om at Næstbedste virkelig bliver noget Godt. Kobberstikkerne ere ofte betydelige Kunstnere, som dog ikke forsmaa at gjengive større Kunstneres Værker. Bissen og Tenerani have udført store Kunstværker efter Thorvaldsens Modeller. Ja selv en Gigant som Rubens har ikke forsmaaet at reproducere Tizian og Leonardo.

Vore Billedhuggere have heller ikke saa Meget at gjøre, at der jo nok i deres Skare maatte kunde findes nogle, som særlig vare skikkede til at arbejde i Relieffernes Aand, medens de andre varetog Nutidens Tarv, der visselig fremfor Alt maa tilfredsstilles. Det ene behøver ikke at udelukke det Andet.

Den, der i Tankerne har forestillet sig et nyt Statsmuseum, har næppe kunnet undga at tænke sig Salene smykkede med disse Friser, som paa en saa forunderlig Maade adle et Rum, og som, ligesom Thorvaldsens Arbejder, vilde være noget ejendommeligt for Danmark, som ikke findes i noget andet Land.

Vor Plastik udenfor Thorvaldsens Museum er ikke saa rig, at vi have Raad til at give Afkald paa Noget.

Man har jo ikke betænkt sig paa at ofre Menneskeliv for at frelse Slottets Inventar, skulde det da være for Meget at ofre Penge og Kunstneres Kræfter paa at redde fra Glemsel nogle af de største Skatte, Slottet ejede!

C. Jacobsen jun.

overbragte H. Maj Kongen Tingets levende Deltagelse i den Sorg, der havde ramt Landet. (Ja! Ja! Hør! Hør!)

Kjøbenhavns Brandforsikring for Huse og Gaarde. Hs. Maj. Kongen har under 30te September bevilget, at Bestemmelsen om Overskudets Fordeling under visse Eventualiteter til Interessenternes oplaaes.

Stvendepøver. Under 30te September har Hs. Maj. Kongen approberet to Regulativer for Afleggelsen af Stvendepøver i Kjøbenhavn og i Kjøbstæderne.

Kommunal Vedtægt. Indenrigsministeriet har stadfæstet en Vedtægt for Besyttelsen af Vand fra *Frederikshavns Vandværk*.

Kjøbenhavns Politi har under Branden haft en højst anstændig Tjeneste og har læst sin Opgave paa en Maade, der fortjener megen Paaskjønnelse. Det er derfor fuldt fortjent, naar der i to isgar udstedte Dagsbefalinger er rettet en Tak til Politiets Embedsmænd og Betjente. Disse to Dagsbefalinger lyde saaledes:

Hs. Excellence Justitsministeren har under Dags Dato meddelt mig, at Hans Majestæt Kongen har paalagt ham at bringe Kjøbenhavns Politis Haak Majestæts Tak for dets Virksomhed ved Slotsbranden og dets ved denne Lejlighed ydede udmærkede Tjeneste.

Denne allernaadigste Tilkjendeværelse bringer jeg herved med megen Glæde til Politistyrkens Kundskab.

Som fungerende Politidirektør bringer jeg Politiets Embedsmænd og Betjente, der have været i Funktion i Anledning af Kristiansborg Slots Brand, herved min bedste Tak for deres utrættelige Nidkjærlighed og for den i alle Henseender rosværdige Maade, hvorpaa Enhver af dem udførte deres besværlige Tjeneste under den ovennævnte, for alle Danske fælles Ulykke.

Politidirektøren, der dybt beklager at han ved sin Helbredstilstand har været forhindret fra at fungere ved denne Lejlighed, har paalagt mig at tilføje hans Hilsen og Tak til Politistyrken.

Eugen Petersen.

Vore brændte Relieffer. Det er naturligt, at man i den Sorg, man føler under Ulykken, gjerne vil forestille sig de mindst mørke Sider saa lyse som muligt for dog derved at have en vis Trost. I dette som i de fleste Tilfælde er det dog bedst at komme Sandheden saa nær som muligt.

Det høres undertiden i disse Dage, og det er udtalt i Lørdags Aftes i et uset Blad, „at den danske Kunst lider ingen betydelig Ulykke ved Slottets Brand“. Det er desværre ikke saa.

Danmark har i de store Relieffrisers Odeløselighed lidt et uhyre Tab, der er saa meget smerteligere, som det aldrig fuldt ud vil kunne erstattes. Det var en af de store Opgaver, Thorvaldsen læste, at han begynte Relieffet til en Fuldkommenhed, som kom Grækerne nær, og det er derfor ikke uden Grund, at i den europæiske Bevidsthed staar „Alexanders Triumf“ som hans berømteste Hovedværk.

Kristiansborgs Oplyggelse gav en ledning til, at denne Del af Plastikken fik en blomstrende Udvikling hos os. Vore betydelige Kunstnere fra den Tid have skabt Relieffriser til Slottets Smykke, som hver for sig have sikret Kunstnerne et varigt Eftermæle, og som alle tilsammen fyldte et Blad i Plastikkens Verdenhistorie, som indtøjet andet Land — saavidt mig bekendt — har skrevet Mægt til. Det var en sjelden Ære for vort Land, at vi kunde fremvise en Rækkefølge af 5 Led som:

Thorvaldsens Alexandertog, Bissens Bakkus og Ceres Frise, Freundes Ragnarok Frise, Jerichaus Hectors og Ayax's Kamp og Alexanders og Roxanes Bryllup. Navnlige var den sidste i disse Partier saa skjøn, saa besaandet og saa mesterlig udført, at den ligesom Alexandertoget maa regnes til ikke blot Danmarks, men Europas ypperste Relieffer. Nu ligge de 4 af de 5 i Grus. Det saa smukt beskrevne Blad er brændt, og vi have netop kun saa Meget tilbage, at vi kunne bedømme, hvor Meget vi have tabt.

Det ligger nær at spørge: *Kunne vi lade udføre disse Friser igjen?* og *Er det værdt at gøre det?*

Disse Spørgsmaal ville blive forskjelligt besvarede, men Noget er dog givet.

Alexandertoget eksisterer i Museet, det vil være en Smagssag, om man vil

nejes med at besidde Thorvaldsens store Frise i Gibs.

Bakkus og Ceres. Til denne Frise eksisterer Kunstnerens originale Tegning samt et Prægmeut, der tilstrækkelig viser, hvorledes Behandlingen har været.

Freundes Ragnarokfrise. Efter denne er udført en fuldstændig Suite af Raderinger.

Jerichaus Alexanders og Roxanes Bryllup. Af denne Frise eksisterer der et fortrinligt Fotografi (ved Hr. Badstue-Møller), som gengiver alle Frisens Enkeltheder.

Disse Friser kunne altsaa alle reproducere, Spørgsmaalet bliver da, hvor meget de Kunstnere, der egentligt maatte være kaldede til at udføre dem, kunne komme deres Forbilleder.

Men er det nu rigtigst at gøre disse Anstørelser? Maa vore Kunstnere ikke hellere være sig selv og frembringe originale Arbejder fremfor at udføre Noget, som dog selv i allerbedste Tilfælde kun er andenhaands Kunst? Maa vi dog ikke ofte nøjes med andenhaands Kunst? Det er igjennem den, vi kjende mange af den helleskønne Kunsts Værker, baade af Maleri og Plastik. Naar man ikke kan faa det Allerbedste, maa man nøjes med det Næstbedste — det gjalder da om, at det Næstbedste virkelig bliver noget Godt. Køberstikkerne ere ofte betydelige Kunstnere, som dog ikke forsmaa at gengive større Kunstners Værker. Bissen og Tene-rant have udført store Kunstværker efter Thorvaldsens Modeller. Ja selv en Gigaot som Rubens har ikke forsmaaet at reproducere Tizian og Leonarda.

Vore Billedhuggere have heller ikke saa Meget at gøre, at der jo nok i deres Skare maatte findes Nogle, som særlig være skikkede til at arbejde i Relieffernes Aars, medens de Andre væretog Nutidens Tarr, der visseelig fremfor Alt maa tilfredstilles. Det ene behøver ikke at udelukke det Andet.

Den, der i Tankerne har forestillet sig et nyt Statuuseum, har neppe kunnet undgaa at tænke sig Salens smykkede med disse Friser, som paa en saa forunderlig Maade adle et Rum, og som, ligesom Thorvaldsens Arbejder, vilde været noget Ejendommeligt for Danmark, som ikke findes i noget andet Land.

Vor Plastik udenfor Thorvaldsens Museum er ikke saa rig, at vi have Raad til at give Afkaad paa Noget. Man har jo ikke betænkt sig paa at ofre Menneskeliv for at frelse Slottets Inventar, skulde det da være for Meget at ofre Penge og Kunstners Kræfter paa at redde fra Glæmsel nogle af de største Skatte, Slottet ejede!

C. Jacobsen jun.

Intendanturen for den kgl. Civilbibliothek har midlertidigt sit Lokale paa Amalensborg i Christian den Nyendes Palm.

Det kgl. Bibliothek er ikke tilgængeligt for Publikum i de nærmeste Dage.

Hr. C. Berg har i *Morgenbladet's* Gaarsnummer afgivet en Erklæring, der fuldstændig bekræfter, hvad der er lovet heretillid om hans Redningsvirksomhed under Branden paa Kristiansborg Slot. Hans Erklæring, der fortjener at kjendes i sin Helhed, lyder saaledes:

Foranlediget ved Udtalelser om mit Forhold under Branden af Kristiansborg Slot tillader jeg mig at Hensyn til Sagens Beskaffenhed at oplyse Følgende: Kl. 4^{1/4} fik jeg i min private Bolig Meddelelse om, at der var Ild paa Slottet. Jeg indfandt mig strax paa Stedet og fik kort efter Lejlighed til at vægle et Par Ord med Brandinspektøren, der dengang mente at kunne lokalisere Ilden. Der var da ikke Anledning for Kjøbstædens Funktionærer til at gøre Andet end at Hænge Bohave og Hænge fra de Værelser — Minister-værelserne og den øvre Ende af Folketingsalen — igjennem hvis Gibsloft Vandet fra Sprøjterne trængte ind. Da jeg derimod efter nogen Tids Forløb at Vicebrandinspektøren fik Meddelelse om, at den Del af Rigsdagstøjen, der stöder til Ridebanen, ikke stod til at redde, med'elte jeg strax dette til Bureauchefen med Anmodning om at sætte den yderste Kraft paa at redde Bibliotheket og Arkivalierne. En betroet Funktionær tog sig paa min Anmodning af Kassererkomfort, medens den øvrige Bistand af Militære, Civile og Funktionærer brugte den korte Tid til at redde Bøger og Bohave fra Formandsboligen, Finansudvalget, de tilhørende Værelser og Salen. Man forlod først Arbejdet, da Ilden i lys Lue slog ned igjennem Salens Gibsloft, og efterat der var blæst Sig-